

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/2195/2022.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz eljárás tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék 6.Pf.20.809/2021/12. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. A jogi képviselővel (Krizsa Ügyvédi iroda, eljáró ügyvéd dr. Krizsa Lajos) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz a Budapest Környéki Törvényszék 6.Pf.20.809/2021/12. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve.
- [2] Kérelmét az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére alapította.
- [3] 2. Az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratok alapján az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapjául szolgáló előzményi ügy lényegét az alábbiak szerint foglalta össze.
- [4] 2013 márciusában kölcsönszerződésből fakadó jogok és kötelezettségek átadás-átvételéről szóló háromoldalú megállapodás jött létre az indítványozó mint átvállaló, a perbeli felperes jogelődje, egy hitelezéssel foglalkozó gazdasági társaság, mint hitelező, és egy magánszemély (a továbbiakban: eredeti adós), mint adós között. A megállapodás 1. pontja szerint az indítványozó kijelentette, hogy a kölcsönszerződést, beleértve az Általános szerződési Feltételeit és a Hitelező Általános Üzletszabályzatát, valamint a kölcsönszerződés időközbeni módosításait maradéktalanul ismeri, az azokban foglaltakat elolvassa, közös értelmezés, valamint a felperes jogelődje minden szerződéses pontra kiterjedő tájékoztatása után, a megállapodás aláírásával magára nézve kötelezőnek ismeri el. A kölcsönszerződés célja egy személygépkocsi megvásárlásának finanszírozása volt, az eredeti adós és a

felperes jogelődje változó törlesztésű deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek, melyet az eredeti adós kezdeményezésére 2011 áprilisában fix törlesztésű deviza alapú kölcsönre módosítottak. (Így a törlesztőrészletben meg nem fizetett kamatot külön tartották nyilván és a felhalmozódott kamat miatt a futamidő meghosszabbodott.)

- [5] Az indítványozó a 2014. július és augusztus hónapra kiszámlázott törlesztőrészletet (98 270 Ft) nem fizette meg, a felperes jogelődje felszólította a tartozása kiegyenlítésére, ami azonban nem vezetett eredményre, ezért a kölcsönszerződést 2014. augusztus 18. napján felmondta. A felmondás 1. pontja szerint arra azért került sor, mert a kölcsönszerződésből fakadó, esedékessé vált fizetési kötelezettség teljesítésével az indítványozó 15 napot meghaladó késedelembe esett. A felmondás 3. pontja azt is tartalmazta, hogy amennyiben a mulasztás ellenére az indítványozó a kölcsönszerződést folytatni kívánja, akkor haladéktalanul teljesítse a felmondás napjáig esedékessé vált tartozásait, az esetleges felmondással járó költségeket és hiányosságokat haladéktalanul pótolja. A felperes jogelődje (mint hitelező) az eset összes körülményét figyelembe véve dönthet arról, hogy kívánja-e az indítványozóval a kölcsönszerződést folytatni. A felmondás az indítványozó részére 2014. augusztus 27. napján szabályszerűen kézbesítésre került. A felperes jogelődje 2015. április 23-án elvégezte a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2. tv.) szerinti elszámolást, melynek eredményeként a tisztességtelenül felszámított összeg 641 603 forint volt; az elszámolás az indítványozó részére kézbesítésre került.
- [6] A felperes jogelődje a Szigetszentmiklósi Járásbírósághoz benyújtott keresetében kérte, hogy a bíróság a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban rPtk.) 523. § (1) bekezdése alapján kötelezze az indítványozót az általa számított, még fennálló kölcsöntartozás, késedelmi kamat és perköltség megfizetésére. A per során a felperes jogelődje helyébe jogutódlás folytán a felperes lépett.
- [7] Az indítványozó ellenkérelmében hivatkozott egyrészt arra, hogy a kölcsönszerződés vételi és eladási árfolyam alkalmazására vonatkozó rendelkezései a törvény erejénél fogva semmisek. A kölcsön lényeges feltételeire vonatkozó rendelkezésekből nem következik, hogy a 120 havi, forintban meghatározott törlesztőrészleten, illetve az átvállalási megállapodásban és a kölcsönszerződés módosításban foglaltakon túl bármilyen további fizetési kötelezettsége lenne. Állította, hogy az árfolyamkockázati tájékoztatás sem alakilag, sem tartalmilag volt megfelelő és nem is megfelelő időben került sor arra. A szerződéskötéssel egyidejűleg ugyanis nem lehet megfelelően tájékoztatni az adóst az árfolyamkockázatról. Állította, hogy az átvállaláskor nem kapott tájékoztatást a ténylegesen fennálló tartozásról és a továbbvitt kamatról, ami a

szervződés tárgyában való megállapodás hiánya, így semmisségi ok. Azt is állította, hogy a felmondáskor hátraléka nem volt, ha a tisztességtelenül felszámított összeget is ide vesszük, ezért a felmondás az rPtk. 525. § (1) bekezdés a) pontjába ütközően semmis. Érvénytelenségi kifogásait az kölcsönszerződés vonatkozásában terjesztette elő, arra is hivatkozva, hogy ennek folytán a kölcsönszerződés módosítása és az átvállalási megállapodás is érvénytelen. Vitatta a kereset összecszerúségét és arra is hivatkozott, hogy a kölcsönszerződés tervezete a szerződéskötést megelőzően nem került a részére átadásra, és az átvállalási megállapodás tervezetét sem kapta meg egy nappal korábban. Hivatkozott arra is, hogy a számviteli törvény és az rPtk. nem ismeri a továbbvitt kamat és átértékelési különbözet fogalmát. Arra is hivatkozott, hogy az ÁSZF felmondásra vonatkozó része tisztességtelen szerződési feltételt tartalmaz. 597 240 forint erejéig pedig beszámítási kifogást is előterjesztett arra hivatkozva, hogy az átvállalási megállapodás aláírásakor a továbbvitt kamat összegéről, mint lényeges feltételről nem kapott tájékoztatást, ezért részére a hitelező jogellenesen kárt okozott.

- [8] Az elsőfokú bíróság rámutatott arra, hogy a jogalkotó a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvénnyel (a továbbiakban: DH1. tv.) és a DH2. tv.-vel utólag kiküszöbölte és orvosolta a deviza alapú kölcsönszerződésekhez kapcsolódóan az egyedileg meg nem tárgyalta, tisztességtelen feltételek következményeit; az elszámolás az indítványozó esetében is megtörtént. A bíróság megállapította, hogy a felperes jogelődje mind az eredeti adóst, mind az indítványozót megfelelően tájékoztatta az árfolyamkockázatról, illetve a továbbvitt kamatról. Az indítványozó érvénytelenségi kifogásait a bíróság nem fogadta el; a kereset összecszerúségét a felperes által benyújtott iratok alapján megfelelőnek találta. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes keresete megalapozott, így 14.P.21.265/2018/100. számú ítéletében az indítványozót a vitatott tartozás, késedelmi kamat és perköltség megfizetésére kötelezte (részletfizetést engedélyezve).
- [9] Az elsőfokú ítélettel szemben az indítványozó fellebbezéssel élt; a Budapest Környéki Törvényszék 6.Pf.20.809/2021/12. számú ítéletével az elsőfokú döntést helybenhagyta.
- [10] Az indítványozó a jogerős döntéssel szemben alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. Álláspontja szerint az ítélet ellentétes az Alkotmánybíróság 3330/2020. (VIII. 5.) AB határozatával, valamint az ahhoz fűzött párhuzamos indokolással, továbbá a Kúria 4/2021. PJE határozatával. Nézete szerint a felperesnek kellett volna bizonyítania azt, hogy a tisztességtelen feltételek hiányában is fizetési késedelemben volt a szerződés felmondásakor. Az indítványozó hivatkozott arra, hogy a bíróság „érvétele éppen ezért a 6. cikk (1) bekezdésébe ütközik”, illetve az „EUB erga omnes hatályú döntése alapjaiban cáfolja a Fővárosi Törvényszék érintett megállapításának alaposságát”,

azonban közelebbről nem határozta meg, hogy mely jogszabályra, EUB döntésre hivatkozik. Tekintettel arra, hogy a másodfokú döntést a Budapest Környéki Törvényszék hozta, nem egyértelmű az sem, hogy mely, a Fővárosi Törvényszék által hozott döntés érvelésére utalt. Az indítványozó hivatkozott – az alkotmánybírósági ügyszámát megjelölve, III/1339/2016. számon – a 3019/2017. (II. 17.) AB határozat (a továbbiakban: Abh.) Indokolásának [31] és [42]-[43] pontjára, azon saját érvelésének alátámasztására, hogy a – többek között – tisztességtelen feltételek alapján megállapított és megfizetett törlesztőrészletek miatt nem esett késedelembe a fizetéssel, ezért a szerződés felmondása nem volt jogszerű. Nézete szerint a védekezése érdemi részét, vagyis hogy „a szerződés felmondásának a jogszerűségét a polgári jog egyéb, általános szabályai ([r]Ptk.) alapján kell tehát megítélni, nem pedig az MNB rendelet [t.i.: 54/2014. (XII. 10.) MNB rendelet, a továbbiakban: MNB rendelet] 6. § (2) bekezdése alapján” a bíróságok nem vizsgálták.

- [11] Az indítványozó – minden további érvelés nélkül – idézte az EUB C-118/17. számú ítélete 41. pontját, valamint a Kúria 4/2021. PJE határozatának IV.3. pontját. Hivatkozott továbbá Dr. Szabó Marcel alkotmánybírónak a 3330/2020. (VIII. 5.) AB határozatához fűzött párhuzamos indokolására. Az indítványozó állítása szerint: „Miként a párhuzamos indokolás is rögzíti azt, hogy önmagában egy vagy több törlesztőrészlet megfizetésének elmulasztása csak akkor minősülhet fogyasztói késedelemnek, ha a fogyasztó bármely okból történő túlfizetésének mértéke nem éri el a meg nem fizetett törlesztőrészlet összegét, ám ezt a túlfizetési mértéket az eljáró bíróságok nem vizsgálták meg megfelelően.” Nézete szerint marasztalása ennek következménye és ez „alapvetően sérti a hatékony bírói jogvédelem igényének elvét”. „Minthogy a bíróság a felek nyilatkozataihoz kötve van, nincs lehetőség arra, hogy a bíróság védekezésem egy részét, valamint a vonatkozó AB határozatok és PJE határozat rendelkezéseit figyelmen kívül hagyja. Ez a körülmény pedig sérti a tisztességes eljáráshoz való alapjogot, sérti az Alaptörvény felhívott rendelkezéseit, különös tekintettel arra is, hogy a jelen esetben felülvizsgálatnak nincs helye”.
- [12] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerint folytatott eljárásában mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának formai és tartalmi feltételeit vizsgálja. Ennek során megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság formai feltételeinek [Abtv. 30. § (1) bekezdés, valamint 52. § (1b) bekezdés a)-f) pont] megfelel.
- [13] 3.1. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt a támadott törvényszéki ítélet kézbesítésének időpontjához képest az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben terjesztette elő.
- [14] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)-f) pontjaiban foglalt formai követelményeknek eleget tesz.

- [15] Az indítvány megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 27. §-a]; és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [XXVIII. cikk (1) bekezdése]. Az indítvány kifejezett kérelmet fogalmaz meg a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére is.
- [16] 3.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [17] Az Abtv. 29. §-ában írt alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az indítvány kapcsán elméletileg vizsgálható alaptörvényi rendelkezés – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése – tartalmát érintően {lásd például: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89], 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés}. E gyakorlat lényeges tartalmára a beadvány is utal, a jelen alkotmányjogi panasz mindezekhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [18] A másik – a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vonatkozó – feltételt érintően az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá.
- [19] Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérelmét lényegében arra tekintettel tartja megállapíthatónak, hogy az eljáró bíróság nem vizsgálta azt a hangsúlyos érvelését, hogy a szerződés felmondásakor ténylegesen fennállt volna-e a fizetési késedelmé abban az esetben, ha a szerződés nem tartalmazott volna tisztességtelen (utóbb a DH1. és DH2. tv-nyekkel korrigált) feltételeket. Nézete szerint ennek vizsgálata az Alkotmánybíróság határozatai és Kúria 4/2021. PJE határozata alapján is kötelessége lett volna a bíróságoknak, és ő maga erre (is) alapította azon érvelését, hogy a szerződés felmondása jogellenes volt.
- [20] Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}; vagyis a bírói döntések felülvizsgálata során az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja, ugyanakkor – hatáskör hiányában – nem bocsátkozik szakjogi kérdések ismételt felülbírálatába.
- [21] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszában lényegében az eljáró bíróságoknak azon megállapítását vitatta, hogy az esedékes törlesztőrészek meg nem fizetése okán késedelembe esett (és ennek következtésben jogszerű volt a szerződés felmondása). Annak megállapítása, hogy fennállt-e az adós (jelen esetben az indítványozó) késedelmé a szerződés felmondásakor, nem alkotmányossági kérdés. Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban nem foglalt állást abban a kérdésben, hogy jogszerűtlenné teszi-e a kölcsönszerződés

felmondását, ha az elszámoláskor megállapított túlfizetés magasabb, mint a korábbi szerződési feltételek alapján megállapított, meg nem fizetett törlesztőrészlet. Az eljáró bíróságok egybehangzóan annak tulajdonítottak jelentőséget, hogy az indítványozó – általa sem vitatottan – elmulasztotta két törlesztőrészlet megfizetését, ezzel pedig késedelembe esett, amelyet felszólítás után sem pótolta. Ez a kérdés olyan tényállásmegállapítási, szakjogi kérdés, amelynek felülvizsgálatára az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel, az ezen kérdésben való döntéshozatal ugyanis olyan szakjogi mérlegelést és jogalkalmazást igényel, amely tárgyában az Alkotmánybíróság nem foglalhat állást. Ez a vonatkozó jogszabályok alapján a bíróságok feladata, az Alkotmánybíróság az ilyen kérdések (ismételt) elbírálására nem rendelkezik hatáskörrel.

- [22] Önmagában az a tény, hogy az eljáró bíróságok valamely szakkérdésben a peres fél által képviselttől eltérő jogi következtetésre jutnak az egyébként indokolt döntésükben, az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján nem veti fel az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét.
- [23] Önmagában az, hogy az indítványozó a megindokolt bírósági döntést megalapozatlannak, tévesnek, vagy éppen hiányosnak és ezekből kifolyólag magára nézve sérelmesnek tartja, a fentebb idézett állandó gyakorlat szerint nem tekinthető az eljárás tisztességessége [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek.
- [24] Mindezek miatt az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is fontosnak tartotta hangsúlyozni, hogy töretlen gyakorlata szerint a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíró« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}.
- [25] Összefoglalva: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát megalapozhatná.

[26] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz befogadására, mivel az nem felel meg az Abtv. 29. §-ában írott feltételeknek, nincs lehetőség. Az Alkotmánybíróság ezért a kérelmet az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a és az 56. § (1)-(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2025. január 14.

Dr. Patyi András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró